

El MACBA, al laberint d'Àngels Ribé

- El Museu mostra la trajectòria d'una de les artistes que més va contribuir a renovar les gramàtiques de l'art dels anys setanta
- L'exposició reuneix unes setanta obres, entre les quals hi ha fotos i dibuixos inèdits i peces que no s'havien vist els darrers trenta anys

Títol: *En el laberint. Àngels Ribé 1969-1984*. **Dates:** del 15 de juliol al 23 d'octubre de 2011. **Comissariat:** Teresa Grandas. **Organització i producció:** Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA).

L'escuma, els punts cardinals, la llum i la dilatació venosa han estat matèries per al seu art. Practica una gramàtica de la fragilitat, i les seves primeres obres van ser un espai d'experimentació. Com *Laberint*, una escultura participativa a escala humana amb parets de plàstic groc transparent que es va presentar l'any 1969 al Centre Artistique de Verderonne, prop de París, i que ara recupera el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) dins una de les seves sales. Precisament, la que dona inici a *En el laberint, Àngels Ribé 1969-1984*, una exposició que amb gairebé setanta obres se centra en una de les artistes catalanes que més va contribuir a la renovació de les formes, els materials i les gramàtiques de l'art dels anys setanta. El període indicat (1969-1984) és especialment significatiu, ja que correspon al començament de la seva activitat artística i a la consolidació d'un llenguatge propi que té una continuïtat fins avui amb suports i mitjans diferents. Àngels Ribé, o A. Ribé (rúbrica sota la qual va signar moltes de les seves primeres creacions perquè considerava que ser dona artista era llavors un desavantatge), va ser una de les artistes amb més projecció internacional durant aquella època, i la seva obra es va presentar al costat de les de Vito Acconci, Gordon Matta-Clark, Hanna Wilke, Martha Wilson, Lawrence Weiner, Laurie Anderson i Krzysztof Wodiczko, entre altres. Moltes de les seves intervencions van ser efímeres, i en aquest sentit el MACBA ha aplegat força material fotogràfic inèdit per documentar algunes d'aquelles peces. També ha recuperat obres que no s'havien vist des que es van presentar per primera vegada (ja fa més de trenta anys, en alguns casos) i n'ha reconstruït d'altres, com ara el *Laberint*. Aquesta exposició s'emmarca dins una de les línies de treball del MACBA que vol recuperar aspectes de la trajectòria d'artistes rellevants del nostre entorn, i que se centra en obres poc conegudes però significatives pel que fa al conjunt del treball d'aquests artistes i amb relació al desenvolupament de l'art contemporani al nostre país, com ha estat el cas de Benet Rossell i Joan Rabascall.

Àngels Ribé es va traslladar l'any 1969 a París, on va començar a desenvolupar el seu interès per l'art, per qüestions al voltant de la forma, el volum i la intervenció en l'espai públic. *Laberint*, una peça de plàstic transparent de color groc, actua com un objecte que ocupa l'espai, com una escultura participativa que explora la dimensió corporal. Presentada originàriament amb motiu d'una celebració al castell de Verderonne l'any 1969, és essencial l'aspecte interactiu i col·lectiu de l'obra, que ofereix un recorregut sensorial que subverteix l'opacitat habitual del laberint. Aquell mateix any va presentar *Acció al parc*, en la qual va emplaçar en un parc una escultura feta amb un fragment de tub de conducció d'aire per a avions. D'una banda, convidava a la participació i a la manipulació, en aquest cas dels infants, que en feien un ús lúdic; de l'altra, l'obra deixava de ser un objecte únic i es transformava segons aquest ús.

Aviat Ribé va centrar l'interès en la desenfesització de l'objecte amb accions en què la inclusió d'elements i materials en la natura, el treball sobre l'espai, la presència del propi cos o el de l'espectador com a elements narratius i la integració de les formes geomètriques esdevenien parts fonamentals del seu discurs. Durant la dècada dels setanta l'artista es va traslladar als Estats Units, en primer lloc a Chicago i uns mesos després a Nova York, on va viure alguns anys. A totes dues ciutats es va relacionar amb algunes de les galeries i els espais que sorgien en aquell moment com a alternativa a les polítiques institucionals anacròniques i que van resultar els impulsors de l'activitat artística emergent. El treball que hi va fer Àngels Ribé es caracteritza per la investigació de l'espai com a entorn, com a recorregut o com a mitjà. En el cas de *Two Main Subjective Points on an Objective Trajectory* (1975), una sèrie de fotografies mostrava el seu recorregut diari d'anada i tornada al llarg del pont de Williamsburg, a Nova York, a partir de dos punts subjectius en un desplaçament objectiu establert per la mateixa artista.

L'ús del cos propi

La qüestió de l'espai es relaciona estretament amb la incorporació de la geometria a moltes de les obres de Ribé. Ja sigui en l'àmbit de la fotografia, de la instal·lació, del film o de la *performance*, la relació amb l'espai s'estableix a través del propi cos de l'artista. Als diversos treballs titulats *3 punts* (realitzats entre el 1970 i el 1973), o al film *Triangle* (1978), les formes geomètriques es creen mitjançant el cos o el moviment, de la mateixa manera que el cos podia transportar la llum a l'acció *Transport d'un raig de llum* (1972). En el cas d'*Invisible Geometry 3* (1973), la simetria resulta del desplaçament dels ulls a l'esquerra i a la dreta, i és aquest moviment el que crea un mena d'escultura geomètrica.

Alguns dels treballs d'Àngels Ribé es caracteritzen per l'ús de materials poc convencionals, com ara l'escuma, l'aigua, la llum i l'ombra. A les peces titulades *Escuma* (1969), l'artista juga amb la descontextualització i situa acumulacions d'escuma en una paret o enmig del mar; i també juga a fer perdurable allò que és efímer a través de la imatge fotogràfica. Les tres fotografies *Intersecció de llum*, *Intersecció de pluja* i *Intersecció d'onada* (1969) mostren de quina manera incideixen aquests elements en un entorn natural i la seva dependència de factors aleatoris per fer o no fer visibles les interaccions. En un altre cas, *Light Interaction* i *Wind Interaction* (1973), mostra la interferència de dues fonts d'energia descontextualitzades: la llum d'una bombeta i l'aire d'un ventilador, respectivament, en un parc a l'aire lliure.

També és important l'interès per la troballa accidental d'elements i pel que és efímer, així com la voluntat de potenciar les possibilitats narratives de l'entorn. En la seva producció hi ha sovint referències a elements de tipus simbòlic, tant corporis com immaterials. L'any 1979 va fer *Ornamentació*, una sèrie de diapositives en color preses a Barcelona sobre formes ornamentals que configuren l'imaginari del nostre entorn urbà. En aquestes imatges, la troballa casual es combina amb un repertori de formes que componen una reflexió escultòrica. Poc temps després va repetir el procés a Nova York, aquesta vegada amb fotografies en blanc i negre.

L'àmbit de la *performance* i la instal·lació

Ribé també aborda l'àmbit de la *performance* i la instal·lació. En el cas de la *performance*, amb l'obra ja no es busca conferir entitat artística a l'objecte, sinó que és la presència tant de l'artista com de l'espectador allò que incorpora un factor de subjectivitat al desenvolupament d'una acció en un espai i un temps delimitats. Es tracta, doncs, de desplaçar la producció de sentit de l'objecte artístic a l'experiència, un procés de desobjectualització de l'art. És un intent d'entendre l'obra com una cosa no necessàriament perdurable, de traspasar la qualitat de l'objecte artístic a allò que no és material i negar-ne l'objectualitat. Les seves *performances* es caracteritzen per la contingència, per la possibilitat que una cosa s'esdevingui o no, per l'aspecte efímer. Cal destacar les *performances* presentades a la N.A.M.E. Gallery de Chicago i a la Vehicule Galerie de Mont-real l'any 1974.

Aquests treballs li van permetre enriquir matisos i abordar la intervenció de l'inconscient i la subjectivitat en la percepció, incorporar aspectes conjunturals i l'anàlisi del contrasentit de la informació, i també aspectes relacionats amb la seva condició de dona i el seu bagatge personal. *Can't Go Home*, del 1977, és una instal·lació que reflexiona sobre la dualitat, la possibilitat de fer o no fer una cosa. Contraposa el passat i el futur, la realitat i el món oníric, la memòria i el desig. Aquell mateix any Ribé va fer una altra instal·lació, *Amagueu les nines, que passen els lladres*, que es va presentar a la Galeria G de Barcelona. Novament tractava de la necessitat de ruptura, d'obrir-se a altres realitats, de l'esperança, i ho confrontava amb el que no es pot fer i no s'ha de fer. La situació dual que Àngels Ribé plantejava en aquestes obres és reveladora d'un imaginari personal, femení, fragmentat i estigmatitzat. Però alhora mostra un paral·lelisme amb la situació política del país, que aleshores vivia un procés de construcció de l'Estat que fràgilment intentava articular-se entre el llast de la història recent i la possibilitat d'un imaginari polític diferent.

Al començament de la dècada dels vuitanta, Ribé va treballar des d'una simbiosi de mitjans: l'escultura com a suport de la pintura, com en el cas de *Paisatge* (1983), o la pintura escultòrica de les reixes, en què la pintura s'estén més enllà del suport i cobreix directament la paret. L'exposició també presenta una selecció de dibuixos inèdits que va fer el 1984 en què el desgast de la pintura a mesura que el traç es repeteix accentua la sensació de pèrdua i fragilitat tan freqüent en la seva obra, que s'allunya d'alguns dels paradigmes de la modernitat que porten implícites la perdurabilitat i la monumentalitat de l'obra.

En el laberint. Àngels Ribé 1969-1984

Del 15 de juliol al 23 d'octubre de 2011

■ **MACBA.** Plaça dels Àngels, 1. 08001 Barcelona.

■ **HORARI.** Dilluns, dimecres, dijous i divendres, d'11 a 20 h (a partir del 25 de setembre, d'11 a 19.30 h); dissabtes, de 10 a 20 h; diumenges i festius, de 10 a 15 h; dimarts no festius, tancat.

■ **VISITES GUIADES DIÀRIES** (incloses en l'entrada).

■ **VISITA COMENTADA AMB CARLES HAC MOR.** Dijous 21 de juliol, a les 19 h. Accés amb l'entrada al Museu. Sales del Museu. Places limitades.

■ **CONFERÈNCIA A CÀRREC D'ABIGAIL SOLOMON-GODEAU.** Dijous 29 de setembre, a les 19 h. Auditori MACBA. Entrada lliure. Capacitat limitada. Amb traducció simultània.

■ **MÉS INFORMACIÓ.** www.macba.cat i http://twitter.com/MACBA_Barcelona

Més informació i material gràfic:
Servei de Premsa i Protocol del MACBA
Telèfons: (00 34) 93 481 33 56 i 93 481 47 17
Adreça electrònica: press@macba.cat